

DE LA CRUCIADE LA PELERINAJUL CREȘTIN

INTRODUCERE

Ierusalimul, datorită însemnătății religioase, a constituit întotdeauna un punct de atracție pentru pelerini, dar și o cetate râvnită de alte popoare. Astfel, unii oameni au căutat o mai puternică legătură cu Dumnezeu, mergând în pelerinaj religios pentru rugăciune, pocăință și întărirea în credință, alții, organizați în grupări militare sau civile, au mers pentru eliberarea Locurilor Sfinte de sub ocupația necredincioșilor.

Sunt cunoscute în istorie patru mari Cruciade, însă numărul pelerinilor, care au mers la Ierusalim și în Țara Sfântă este greu de cuantificat. La aceste Cruciade au participat clerici, monahi, militari, civili și chiar femei și copii.

Pelerinajul la Locurile Sfinte devine în timp un element primordial al cruciadei, iar dificultățile călătoriei, făceau parte din spiritualitatea pelerinajului. De la cruciade, participanții așteptau mântuirea veșnică, câștig material, satisfacerea spiritului de aventură, pe când pelerinii aveau ca obiective pocăința de păcate, închinarea în locurile unde Mântuitorul Iisus Hristos S-a întrupat (Bethleem), S-a schimbat la Față (Muntele Tabor), unde a pătimit și a fost răstignit pe Cruce (Golgota) și de unde a Înviat (Mormântul Sfânt din Ierusalim).

Cruciadele au fost inițiate și organizate de către papi, conducătorii spirituali ai Bisericii Apusene, sprijiniți de ordinele monahale și conducătorii laici (regi, prinți, baroni etc).

Dacă într-o primă fază prin cruciade se dorea ajutorarea creștinilor din Orient oprimați de turci, acest deziderat a fost înlocuit cu tema eliberării Mormântului Domnului Iisus Hristos, recucerirea și apărarea lui.

PELERINAJUL CREȘTIN

Există un dor în ființa umană de înălțime, de cer, un dor de frumos, de lumină și de a fi pelerin la locurile încărcate de sfințenie. Locurile acestea reprezintă limita de sus a pământului și limita de jos a cerului, așa cum a fost pe Muntele Tabor.

Viața pământească a omului este un pelerinaj spre Împărăția lui Dumnezeu. Desigur, vorbind de creștinii ortodocși, botezați în numele Sfintei Treimi, aceștia primesc la botez „biletul” către Împărăția cerească, însă este foarte important cum se comportă persoana botezată în acest pelerinaj spre viața veșnică. Pelerin este numit creștinul care merge să se închine la Locurile Sfinte, fie

în Țara Sfântă (Israel, Palestina, Iordania, Egipt, Liban), la Muntele Athos, la mănăstiri (la mănăstirile din România) sau în alte locuri unde au trăit sfinții Bisericii și se găesc Sfintele lor Moaște. Pelerinajul este „un **memorial vizual** al locurilor unde s-a arătat în lume iubirea și lucrarea minunată a lui Dumnezeu pentru oameni și prin oameni”

În pelerinaj trebuie să acumulăm harul lui Dumnezeu care ne sfințește viața și o binecuvântează cu daruri alese, sfințind locul viețuirii noastre, ajutându-i pe semeni la mântuire și slăvind pe Ziditorul a toate existente, văzute și nevăzute.¹

Pelerinajul nostru terestru are mai multe etape, după modelul Pelerinului desăvârșit, Mântuitorul Iisus Hristos.

Prima etapă este cea a copilăriei, când părinții și nașii de Botez ne însoțesc și ne călăuzesc către Biserică pentru primirea Sfântului Botez, a Mirungerii și a Euharistiei, îngrijindu-se de creșterea noastră spirituală și fizică. Suntem îndreptați spre Hristos, ocrotitorul copiilor. În acest sens, ne aducem aminte de pelerinajul săvârșit de dreptul Iosif și Sfânta Fecioară Maria la Bethleem pentru a-L naște pe Fiul lui Dumnezeu, și de fuga în Egipt pentru a-L proteja pe pruncul Hristos.

A doua etapă o reprezintă perioada adolescenței, când căutările tinerilor au nevoie de răspunsuri, atât în școală cât și la Biserică; pelerinajul se constituie într-un act de înțelegere și creștere a credinței în existența lui Dumnezeu și a lucrării Sale în lume. Astfel, pelerinajele Mântuitorului Hristos la Ierusalim descoperă contemporanilor originea Lui divină și faptul că este Fiul Tatălui Ceresc (cf. Luca 2, 48-50).

În cea de a treia etapă, persoana matură devine recunoscătoare pentru darurile primite de la Dumnezeu și doritoare să-și manifeste libertatea religioasă. Dragostea se concretizează în cinstirea Bisericii Mântuitorului Iisus Hristos, în angajarea săvârșirii unor acte de jertfă, cum ar fi efectuarea unor pelerinaje. Această etapă este corespunzătoare asumării jertfei de pe Cruce a Mântuitorului Hristos. El a acceptat pătimirile, răstignirea și moartea, înviind pentru a noastră mântuire, iar noi înțelegând rostul învierii Sale și sensul vieții noastre, ne asumăm drumul crucii, ce devine pelerinaj către viața veșnică. „Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu, 8, 34); „Și aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine singurul, Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis” (Ioan 17, 3). Așadar, în pelerinaj mergem pe urmele Mântuitorului Hristos pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu.

Ne punem multe întrebări legate de pelerinaje, iar cea mai frecventă este aceasta: Care este însemnătatea

pelerinajului? Ce reprezintă el pentru noi? Răspunsul cuprinde o mulțime de aspecte.

Mai întâi pelerinajul înseamnă **credință**, pentru că ea ne poartă pașii către locurile sfinte, și dorim să ne întărim credința prin vedere și înțelegere. Credem că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat, devenind și Om, credem că mărturiile Sfinților Evangheliști despre Hristos sunt adevărate, credem că Sfinții prin cinstirea lor mijlocesc înaintea lui Dumnezeu pentru noi, dar în același timp dorim să ne bucurăm de vederea locurilor unde s-au petrecut acestea. Sfântul Apostol Iacov spune despre credință că „dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși” (Iacov, 2,17), iar noi credem că pelerinajul este o faptă, este o jertfă care însoțește credința. Pe de altă parte, credința în pelerinaje crește, sporește și se întărește prin ispitele, necazurile și încercările pe care le întâmpinăm.

Pelerinajul înseamnă **nădejde**, pentru că pelerinul nădăduiește că închinarea la locurile sfinte îl ajută în viață, că efortul lui este răsplătit, că rugăciunile vor fi ascultate de Dumnezeu și va dobândi mai multă lumină și har. Nădejdea creștină se naște și din credință, după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel: „Căci noi așteptăm în Duh nădejdea dreptății din credință” (Galateni 5,5).

Pelerinajul înseamnă **dragoste**, pentru că din dragoste față de Dumnezeu, pelerinul săvârșește călătoria la sfintele locuri. Pelerinajul ne ajută să sporim în dumnezeiasca dragoste; la iubirea arătată de Sfânta Treime umanității, noi trebuie să răspundem cu aceeași măsură. Pelerinul este îndemnat să rabde cu dragoste toate încercările călătoriei, pentru că oamenii din preajmă sunt diferiți și este nevoie de multă dragoste pentru a-i înțelege și eventual a-i ajuta spre folosul lor duhovnicesc, împlinind îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmăiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul” (I Corinteni 13, 4-5).

Pelerinajul presupune **răbdare**, deoarece trebuie să ne răbdăm unii pe alții; unul merge mai repede, altul mai încet, unuia îi este sete, altuia îi este foame, unul se roagă mai mult, altul mai puțin, încât este necesară virtutea răbdării și îngăduinței reciproce într-un pelerinaj. Răbdarea vine din dragoste care „toate le suferă, toate le crede, toate le nădăduiește, toate le rabdă” (I Corinteni 13, 7), zice Sfântul Pavel, iar Sfântul Evanghelist Luca ne încredințează că „prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre” (Luca 21,19).

Pelerinajul înseamnă **smernenie**, fiindcă în fața lui Dumnezeu, a sfinților Săi, în prezența locurilor sfinte

(Biserica *Sfântului Mormânt*, Biserica *Nașterii* din Bethleem, ș.a.), funcțiile și rangurile, starea socială și materială sunt neînsemnate în fața smereniei și slavei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ne smerim urcând și coborând colinele Ierusalimului, ne smerim aplecându-ne genunchii pe Golgota, în fața Sfintelor Icoane și a Sfintelor Moaște, dobândind bucurie și binecuvântare sfântă.

Pelerinajul este **jertfă**, deoarece cei mai mulți creștini își împlinesc această dorință cu multe sacrificii materiale și cu multă osteneală trupească. Jertfa trupului, a timpului, a agoniseliilor materiale, a dragostei reprezintă înțelegerea necesității realizării unui pelerinaj la sfintele locuri. Este o jertfă bine primită de Dumnezeu.

Într-un grup de pelerini sunt importante aceste virtuți, și mai ales împlinirea lor, în folosul tuturor participanților la pelerinaj, și pentru dobândirea liniștii și bucuriei duhovnicești personale. De aceea, am și însoțit virtuțile cu îndemnul și argumentele din Sfânta Scriptură. Menționez faptul că aplicarea acestor virtuți este valabilă și în pelerinajele interne (la Sfânta Parascheva – Iași, la Sfântul Dimitrie Basarabov – București), precum și atunci când participăm la slujbele Sfintei Biserici.

Peste toate acestea, creștinul crede și nădăduiește într-un pelerinaj bine organizat și reușit, în care să se simtă bine informat și să participe la viața duhovnicească a grupului. Această sarcină revine organizatorilor și în special preoților însoțitori de grupuri de pelerini.

Pelerinajul este o întâlnire a noastră cu Dumnezeu. Mai întâi Hristos, Fiul lui Dumnezeu a venit pelerin spre noi, iar acum creștinul merge în pelerinaj spre Mântuitorul lumii. După cum orice întâlnire presupune o pregătire, și pelerinajul necesită o pregătire interioară și exterioară.

Pregătirea interioară constă în spovedanie, împăcare cu semenii, conștientizarea importanței pelerinajului și dispoziția interioară pentru multă jertfă.

Pregătirea exterioară presupune o vestimentație adecvată și dotarea cu lucrurile necesare pelerinajului.

De asemenea, pelerinajul îi apropie pe oameni de Dumnezeu și pe oameni între ei. Pe parcursul unui pelerinaj, între pelerini se stabilesc noi prietenii sau se consolidează cele vechi. În pelerinaj ne dăruim lui Dumnezeu și învățăm să fim mai darnici și altruști față pelerinii din grup.

Ce așteptăm de la un pelerinaj? Cu siguranță nu trecerea în palmare a încă unei călătorii, ci dorința de a înțelege lucrarea dragostei lui Dumnezeu în

viața omenirii și în lume. De exemplu, aflându-ne la Ierusalim dorim să vedem locurile unde Hristos-Domnul a propovăduit Evanghelia, a instituit Sfânta Euharistie, unde S-a rugat, a pățimit (Drumul Crucii), a fost răstignit, a murit și a înviat pentru mântuirea noastră.

Mormântul Domnului, locul de unde a înviat este cel mai căutat de către creștini, pentru că este dătător de viață, după cum ne spune și o rugăciune rostită de preot în cadrul Sfintei Liturghii: „Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decât raiul cu adevărat și decât toată cămara împărătească mai luminat s-a arătat Hristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre”.

Așteptăm de la un pelerinaj să vedem cum harul lui Dumnezeu a lucrat în viața unor oameni, devenind Sfinți împodobiți cu Sfinte Moaște. În fața Sfintelor Moaște înțelegem mai bine importanța pe care o are trupul omului în conlucrarea cu sufletul și împreună la împlinirea voii lui Dumnezeu. Și care este această voie? Este „*Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind Legea și proorocii*” (Matei 22, 37-40).

Să nu uităm că pelerinajul este chemare și căutare. Suntem chemați la „Cină”, adică la împărțirea cu Sfintele Taine, la dobândirea sfințeniei. Totodată, căutăm într-un pelerinaj să ne îmbogățim viața cu lucruri netrecătoare, după cum ne îndeamnă Mântuitorul Hristos: „*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă*” (Matei 6,33).

În cele din urmă constatăm cu bucurie că în pelerinaj devenim contemporani cu viața pământească a Fiului lui Dumnezeu, cu Sfinții din alte veacuri care s-au nevoit în diferite locuri din lume.

Mulți dintre semenii noștri doresc să ajungă măcar o dată în pelerinaj la locurile sfinte din Țara Sfântă. Dacă nu reușesc, să nu fie mâhniți, pentru că au posibilitatea ca în fiecare zi de duminică sau sărbătoare să ajungă la locul sfânt numit Biserică. Biserica din sat sau oraș ne conduce și ne poartă în pelerinaj la toate locurile sfinte.

Înființarea de Centre de pelerinaje în Patriarhia Română a contribuit la intensificarea călătoriilor în mod organizat la Locurile Sfinte

Este important ca toți cei care au ajuns să se închine în Țara Sfântă și la Sfintele Locuri din țara noastră să constate cât de mult s-a schimbat viața lor în bine după săvârșirea unui astfel de pelerinaj!

FROM THE CRUSADES TO THE CHRISTIAN PILGRIMAGE

Abstract: In this article, we aim to highlight the importance of pilgrimages to the Holy Places, as well as the differences between crusades and pilgrimages. The Crusades had as their theme the liberation of the Holy Places from pagan occupation, while the pilgrimage aims at personal spiritual reinvigoration, strengthening in faith

and the joy of walking in the holy footsteps left by the Son of God. The Crusades were organized in the West with the participation of clerics, monks, soldiers, lay people and children. Pilgrimages are made personally by each individual Christian or in organized groups, with the desire to go to the most significant places, with special spiritual events marked by the Lord Jesus Christ, and at the same time to participate spiritually in His earthly life.

Keywords: pilgrimage, faith, crusade, Church, Jerusalem, sacrifice

NOTE

[1] †Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Loçtiitor de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Comori ale Ortodoxiei – Explorări teologice în

spiritualitatea liturgică și filocalică, Edit. Trinitas, Iași, 2007, p. 143.